

OPERAČNÍ MASKOVÁNÍ

frontového letectva

Maskování zahrnuje komplex opatření proti nepřátelskému průzkumu s cílem podstatně omezit zdroj využitelných informací. Jako neoddelitelná součást zabezpečení bojové činnosti vojsk nabývá maskování stále rostoucí význam, a to úměrně s rozvojem technických prostředků vzdušného i pozemního průzkumu.

Opatření, která organizuje front nebo armáda, spadají do rámce strategického nebo operačního maskování. Maskovací opatření svazků a útvarů mají charakter taktického maskování.

Jejich důsledná realizace řeší v podstatě dílčí požadavky operačního maskování a je proto jednou z podmínek úspěchu stanoveného cíle operačního maskování.

Úspěch maskovacích opatření závisí na:

- správně zvoleném konečném cíli (efektu) realizované akce v dané bojové situaci,

- dokonalém pochopení smyslu plánovaných záměrů štáby všech stupňů,

- dokonalém podřízení činnosti vojsk ke splnění hlavního úkolu oper. maskování,

- vzájemné harmonii akcí skutečného a klamného charakteru v celém systému bojové činnosti,

- přesné a přesné realizaci vytyčených úkolů maskování všemi jednotkami a útvary a

- dokonalém materiálovém zabezpečení maskovacích a klamných opatření.

Základní cíl operačního maskování při všech druzích bojové činnosti je donutit protivníka k akcím, které přivádějí jeho vojska do nevýhodné a vlastní vojska do výhodné bojové situace.

Nesmírný vliv na vedení a konečný výsledek bojové činnosti má úspěšná realizace opatření operačního maskování v době před zahájením útočné operace. Ve vlastním průběhu útočné operace jsou organizována v převážné míře opatření taktického charakteru, ideově vkloubená do celkového plánu operačního maskování.

Získat čas, maximálně šetřit síly a prostředky, vytvořit podmínky k přechodu do útočné operace na jednom směru, při klamně demonstraci těchto znaků na jiném směru je úkolem plánu operačního maskování v obranné operaci.

HLAVNÍ ZÁSADY OPERAČNÍHO MASKOVÁNÍ FRONTOVÉHO LETECTVA

U frontového letectva (u letectva vůbec) se potřeba maskování a organizace klamných opatření projevuje zvlášť markantně.

Letecká technika je totiž oproti jiným druhům bojové techniky (tanky, vozidla)

přímo existenčně vázána na letiště. Rozšiřující se možnosti průzkumu (kosmický) na straně jedné a omezené možnosti realizace drahých maskovacích opatření na straně druhé, nepříznivě ovlivňují požadavek utajení převážné většiny letišť

sítě. Konečně není tajemství, že nepřítel zná mírovou dislokaci většiny letišť. Obě skutečnosti nesmírně zužují prostor pro možné způsoby maskování letectva na letištích.

Není tedy ani reálné, ani účelné zaměřit úsilí na úplné zamaskování letišť.

Půjde však o utajení

- skutečných počtů a druhu letecké techniky dislokované na letišti,
- stupně exploatace letišť,
- stupně bojové připravenosti letecké techniky na letišti,
- prostorů rozmístění štábů a skladů důležitého materiálu,
- za nepříznivých podmínek i výrazně zvlášť významného [části vzletové a přistávací dráhy, charakteristické letištní objekty apod.].

Výsledkem těchto maskovacích opatření pak musí být maximální dezorien-

tace protivníka ve výběru cílů na jednotlivých letištích, jejich zmnožením a zmnožením počtu letišť, jejich vybavením charakteristickými demaskujícími prvky organizace činnosti na letišti a ztížení doplňkového průzkumu vlastního prostoru letišť.

Smysl maskovacích opatření u letectva bude tedy spočívat především v plnění uvedených úkolů. Podle druhu bojové činnosti (útok, obrana) bude však vystupovat do popředí ten či onen z nastíněných problémů. K praktické realizaci většiny z nich je však nutné přistoupit od samého počátku vedení bojové činnosti a některé z nich je nezbytné uskutečňovat již v době míru.

Úspěch útočné operace je totiž přímo úměrný stupni maskovacích opatření, organizačně, materiálově a kapacitně připravených ještě před vlastním zahájením útočné operace.

ROZBOR POŽADAVKŮ A POTŘEB PŘI ŘEŠENÍ HLAVNÍCH ÚKOLŮ OPERAČNÍHO MASKOVÁNÍ FRONTOVÉHO LETECTVA

Každý úkol, má-li být prakticky realizovatelný v daném časovém období s maximálním efektem a bez zvlášť náročných požadavků na potřebu sil, prostředků a materiálu vyžaduje, aby byly pečlivě zváženy požadavky a možnosti za daných okolností nejreálnější. Předpokládaná škála návrhů, přání i potřeb může být v této oblasti myšlenkově prakticky neomezená. Rozhodující však zůstává konkrétní možnost realizace.

Do plánu operačního maskování frontu pro letectvo je tedy nezbytné zakotvit taková řešení, která budou:

- nejméně náročná co do realizace z hlediska času, kapacitního a materiálového zabezpečení,
- zaručovat předpokládaný úspěch svou myšlenkovou závažností a vtípem řešení,
- plně vystihovat skutečnou situaci vlastní i možnosti protivníka,
- umožňovat utajení stěžejní a k dalšímu vývoji situace operačně (strategicky) nejdůležitější součástí frontového letectva.

Z uvedených zásad vyplývá, že charakter a náplň úkolů operačního maskování se mění nejen podle různých druhů bojové činnosti, ale i v závislosti na jednotlivých fázích (období) boje.

Mezi nejdůležitější úkoly plánu operačního maskování letectva patří utajení:

- a) v období zvýšené obranné pohotovosti státu

- postupného zaujímání operační sestavy frontového letectva a s tím spojených vzdušných přeletů i přesunů pozemních sledů na letiště operační sestavy,

- přijetí posilového letectva, prostorů jeho dislokace, počtu a druhu letecké techniky,

- prostoru rozmístění velitelského stanoviště (TVS) letecké armády.

b) V útočné operaci:

- plánovaných manévrů letectva,
- výstavby, aktivace a stupně využití předsunutých letišť,

- míst rozmístění velitelského stanoviště (TVS) letecké armády,
- prostorů rozmístění skladů speciálního leteckého materiálu.

c) V obranné operaci:

- skutečných sil a prostředků na jednotlivých letištích,

- přisunů a míst soustředění záloh,
- prostoru rozmístění velitelského stanoviště (TVS) letecké armády,
- míst soustředění důležitých zásob materiálu.

Tyto hlavní úkoly plánu operačního maskování dávají přehled o složitosti a náročnosti celé problematiky operačního maskování. Podrobným studiem způsobů vlastní realizace však dospějeme k závěru, že úspěšné plnění zásad taktického maskování, podřízených jednotnému plánu, může splnit převážnou většinu úkolů operačního maskování.

MOŽNÉ ZPŮSOBY PRAKTICKÉHO ŘEŠENÍ HLÁVNÍCH ÚKOLŮ OPERAČNÍHO MASKOVÁNÍ FRONTOVÉHO LETECTVA

Při konkrétním plnění jednotlivých úkolů maskování je nezbytné dbát na dokonalé skloubení těchto akcí s bojovou činností vojsk tak, aby dokonalé zapadaly do celkového rámce situace na bojišti. Není správné realizovat úkoly stejného charakteru podle jediné šablony, právě naopak. Úspěchu vždy dosáhneme různorodostí, nápaditostí a vtípem řešení, jež hož důsledkem je moment překvapení.

a) Hlavní úkoly operačního maskování letectva za zvýšené branné pohotovosti státu

Maskováním v tomto období sledujeme splnit jeden z nejdůležitějších cílů, tj. dezorientovat protivníka ve výběru cílů k úderům jaderných i klasických zbraní.

Zabezpečit tento požadavek vyžaduje plnit úkoly podle plánu operačního maskování, zpracovaného již v míru.

Utajení postupného zaujímání operačních sestavy a skutečné dislokace letectva na letištích, přesunů a přeletů na operační letiště jsou v podstatě dvě otázky, z nichž každou je nutné řešit zvlášť. Utajit letectvo na letištích za současného rozvoje prostředků maskování a nemožnosti utajení většiny letišť je možné řešit pouze jedinou metodou, tj. jednotným vybavením všech letišť operační sestavy maskami pro bojový letoun. Masky typu TRESKA byla vyvinuta v roce 1967 a umožňuje dokonale utajit všechny současně používané typy proudových letounů, a to proti všem průzkumným prostředkům kromě průzkumu radiolokátory a tepelnými pelengátory. Poněvadž ochranu proti radiolokačnímu průzkumu můžeme úspěšně řešit umístěním koutového odrážače pod masku a oblast tepelného průzkumu je teprve ve stadiu výzkumu, univerzální maska je dokonalým prostředkem k utajení letounu.

Princip tohoto způsobu spočívá v tom, že na každém letišti operační sestavy instalujeme masky v počtu, odpovídající počtu letounů leteckého útvaru (respektive v počtu $\frac{2}{3}$ letounů útvaru) a příslušný počet masek k zamaskování zabezpečující techniky, soustředěné přímo na letištní ploše. Přitom není rozhodující skutečný počet letounů na letišti. Praktickým důsledkem těchto opatření je maximální dezorientace nepřítele ve výběru cílů přímo na letišti a ve způsobu, počtu a stupni obsazení jednotlivých le-

tišť. Bude-li každý z leteckých útvarů rozmístěn nejméně na dvou letištích, pak počet letounů (masek) na letištích se nám minimálně zdvojnásobí. Způsob jednotného vybavení letišť maskovacími prvky je znázorněn v **příloze 1**. Materiálně lze úkol zabezpečit naplánováním 3–5 kusů masek pro jeden letoun, což při nízkém pořizovacím nákladu masky a zahájení sériové výroby v roce 1968 není nereálné.

Tímto způsobem je možné zamaskovat různé druhy letecké i jiné techniky na všech letištích stejným způsobem, zmnožit cíle, utajit dislokaci letectva a skutečné počty letecké techniky na jednotlivých letištích. Vlastní výstavbu masek mohou úspěšně plnit rotý zabezpečení leteckého provozu, patřičně doplněné příslušným počtem vojáků — maskérů (pořadí skupina 1+7 lidí) a to okamžitě po příjezdu sledu na letiště. Materiál (masky) můžeme dovážet na vozidlech vyčleněných k tomu účelu (3 vozidla s vlekm), nebo může být skladován v potřebném množství v některé osadě poblíž letiště.

Všeobecně pak tento způsob poskytuje neomezené možnosti různých kombinací, je-li aplikován i na letištích se stálým provozem a na klamných letištích. Základní podmínkou úspěchu však je, aby ani jeden z letounů a prostředků leteckého provozu (které zůstávají nepřetržitě na letišti) nezůstal na letišti delší dobu nezamaskován.

Konečně je nezbytné velmi citlivě řešit otázku imitace stop po činnosti na letišti. Pokud na jednotně vybaveném letišti skutečně letecká technika je, třeba i ve velmi omezeném počtu (roj letounů), vytvoří demaskující stopy po činnosti. Jiná situace vznikne, je-li letiště jednotně vybaveno maskami pro letouny, avšak letecká technika zde není žádná. I takové situace mohou nastat a není třeba zdůrazňovat, že proto, abychom protivníka co nejvíce dezorientovali, se budeme snažit je co nejčastěji vytvářet. V takovémto případě nabývá letiště charakter klamného letiště a to do doby, dokud nebude obsazeno leteckým útvarem (jednotkou). Za těchto okolností je nutné letiště ožiovat. Pokud tuto činnost nebudou uskutečňovat jednotky maskovacího praporu, bude nutné k tomuto účelu vyčlenit jednotky.

Přelety je nutné plánovat tak, aby letouny přistávaly na nově zaujímaná le-

tiště zcela nepozorovaně (přízemním letem), tj. mimo dosah nepřátelských radiolokátorů.

Přijetí spojeneckého letectva v čase, počtu a prostoru můžeme utajit dvěma způsoby. První předpokládá obsazení již v míru ženijně vybudovaných a zamaskovaných letišť (opuštěná stálá letiště, nebo letiště záložní). Druhý vyžaduje vybavit letištní roty potřebným počtem masek, lidmi (1+7) a vozidly (3 vozidla V3S s vlekm).

Úkolem letištních rot by bylo instalovat masky pro letouny a to na tom letišti, které je plánováno k přijetí spojeneckého letectva.

Dalším úkolem v plánu operačního maskování by mělo být aktivování klamných letišť, a to bezprostředně po zmobilizování maskovacího praporu letecké armády. Takticky je správné, aby byla letiště (skutečná letiště letištní sítě, odpovídající svými parametry letištním používaným pro nadzvukovou leteckou techniku) v hloubce od 150 do 250 km od čáry dotyku. Aktivování klamných letišť musí časově odpovídat době přiletu spojeneckého letectva.

Prostor rozmístění VS letecké armády, v jehož určité vzdálenosti je situováno i týlové velitelské stanoviště (TVS), bude nutné utajit především dodržemím přísných maskovacích opatření. Vlastní prostor musí umožnit utajení všech prostředků VS (TVS), především proti vizuálnímu průzkumu a leteckému snímání. Styk pracovníků štábu s ostatními orgány velení je nutné řešit zřízením přistávací plochy pro vrtulníky (letouny) v bezpečné vzdálenosti (10–15 km) od VS a to v místě, umožňujícím zamaskování těchto prostředků. Prostor k parkování vozidel musí být vzdálen 1000 m od okraje prostoru rozmístění VS.

Poněvadž nepřítel se bude snažit zničit VS protivníka, je nutné i přes dodržování přísných maskovacích opatření imitovat klamný prostor VS. K tomu účelu bude sloužit speciální rota maskovacího praporu, jejímž úkolem bude demonstrovat typické demaskující prvky VS (pohyb štábních vozidel, rádiových stanic) a vysílat klamné rádiové relace. Demonstrace klamného VS je účelná v okruhu do 20 km od skutečného, a to v určitých časových intervalech (jednou za 1–2 dny) na různých místech.

Při přechodu z období zvýšené branné pohotovosti státu do počátečního období války půjde především o utajení hlavního směru a s tím spojeným soustředěním sil a prostředků na tomto směru. Přesto, že při posuzování územních podmínek na-

ších a předpokládaného protivníka jsou hlavní operační směry oboustranně známé, nelze otázku ponechávat bez řešení. Naopak je nutné vytvořit situaci, která by přivedla naše vojska a letectvo zvlášť, do příznivější situace.

V tomto období půjde o demonstraci činnosti na opuštěných letištích v hloubce sestavy, o výstavbu klamných letišť na poškozených, nebo krátkých letištních plochách, o klamnou demonstraci VS a o organizování klamných přesunů rot zabezpečení leteckého provozu ke klamným letištím.

Smyslem těchto opatření je neustále utvrzovat nepříteli (do poslední chvíle před zahájením útočné operace) v domněnku, že útočné operace zatím není připravována a k jejímu účinnému vedení nejsou předpoklady. K plánování všech opatření operačního maskování právě v tomto období je nutné přistupovat velmi citlivě, s podrobnou znalostí vývoje bojové situace, připravovaných akcí vševojskových jednotek a po dokonalém zvážení vlastních možností z hlediska vyčlenění sil a prostředků ke splnění plánovaných úkolů.

b) Hlavní úkoly operačního maskování v útočné operaci

Toto období je charakteristické tím, že dochází k odhalení bojové sestavy útočících vojsk v celé šířce a hloubce útočného pásma, a to v měřítku odpovídající síle a intenzitě útočné operace. Je odhalen i plánovaný směr hlavního úderu a vyčlenění sil a prostředků na tomto směru a některé dílčí operační cíle.

Zabránit těmto skutečnostem nelze žádnými maskovacími nebo klamnými opatřeními. V plánu operačního maskování se však musí objevit taková opatření, která přispívají k zamezení prozrazení těch úkolů, jejichž splnění váže uskutěčnění konečného cíle útočné operace. Bude nutné důsledně vyžadovat dodržování hlavních zásad taktického maskování v celé šířce a hloubce útočného pásma, intenzivně maskovat přesuny do prostoru rozmístění skladů speciálního leteckého materiálu, a organizovat dokonalá maskovací opatření na nově zaujatých letištích operační sestavy.

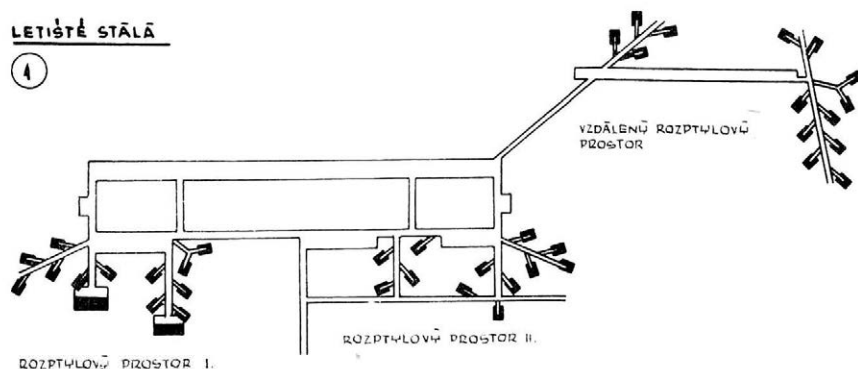
Plán operačního maskování musí řešit výstavbu klamných předsunutých a dalších klamných letišť, klamnou demonstraci prostoru rozmístění VS a utajení přísunu záloh (pozemních sledů, vzdušné přelety letecké techniky).

SCHEMA JEDNOTNÉHO VYBAVENÍ LETIŠŤ

PŘÍLOHA I

LETIŠTĚ STÁLÁ

1

ROZPTYLOVÝ PROSTOR I.

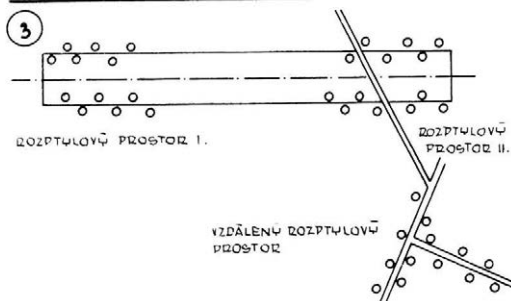
ROZPTYLOVÝ PROSTOR II.

1

LETIŠTĚ STÁLÁ - ŽENIJNÉ VYBUDOVANÁ
V ROZPTYLOVÉM PROSTORU I. A II. JSOU VYBUDOVÁNY ÚKRYTY (OKOPY)
PRO LETOUNY OKOPY PRO LETOUNY A STANOVISŤE JSOU OPATŘENY
STÁLÝMI MASKOVACÍMI SÍTĚMI. NENÍ-LI VYBUDOVÁN NĚKTERÝ Z ROZ-
PTYLOVÝCH PROSTORŮ, UŠKUDTEČNŮJEME VŮSTAVBU MASEK PRO LETOUNY

LETIŠTĚ ZÁLOŽNÍ NEZPEVNĚNÁ

3

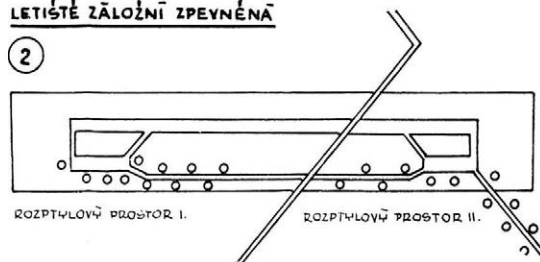
ROZPTYLOVÝ PROSTOR I.

ROZPTYLOVÝ PROSTOR II.

VZDÁLENÝ ROZPTYLOVÝ PROSTOR

LETIŠTĚ ZÁLOŽNÍ ZPEVNĚNÁ

2

ROZPTYLOVÝ PROSTOR I.

ROZPTYLOVÝ PROSTOR II.

2

LETIŠTĚ ZÁLOŽNÍ ZPEVNĚNÁ - ŽENIJNÉ NEVYBUDOVANÁ.
VYŽADUJE VŮSTAVBU MASEK PRO LETOUNY PO LETÁCH V
PODĚL TOJEZDOVÉ KOMUNIKACE A STANOVISŤE PRO LETOUNY -
ROZPTYLOVÝ PROSTOR I. A II.

3

LETIŠTĚ ZÁLOŽNÍ NEZPEVNĚNÁ - ŽENIJNÉ NEVYBUDOVANÁ.
VYŽADUJE VŮSTAVBU MASEK PRO LETOUNY PO LETÁCH V
ROZPTYLOVÝCH PROSTORECH I. A II. A VE VZDÁLENÉM ROZ-
PTYLOVÉM PROSTORU NELZE-LI VRP REALIZOVAT NA POŽÁDO-
VANOU VZDÁLENOST OD LETIŠTĚ, UŠKUDTEČNŮJEME SE VŮSTAVBA
MASEK PRO LETOUNY VE VÝHODNÉM PROSTORU PŘÍMO NA
LETIŠTĚ.
ROZVINUTÍ VRP NA ZÁLOŽNÍCH NEZPEVNĚNÝCH LETIŠTĚCH JE
PODMÍNĚNO STUPNĚM VYUŽITÍ TĚCHTO LETIŠŤ.

Aktivování předsunutých letišť vyžaduje dodržovat přísná maskovací opatření na tomto letišti a ve vzdušném prostoru nad ním. Souběžně s aktivací skutečného předsunutého letiště musí být v jeho blízkosti realizována výstavba jednoho až dvou klamných předsunutých letišť. Na všech letištích je nutné postupovat podle jednotných, předem spláňovaných maskovacích zásad. Leteckou techniku je nutné maskovat na všech letištích již zmíněným způsobem.

Klamná předsunutá letiště budou budovat a ožивovat jednotky maskovacího praporu letecké armády. Úkol spočívá ve výstavbě klamného letiště a jeho ožивování. Dílčí úkoly konkrétní realizace musí být prakticky rozpracovány do všech podrobností a při zvážení všech eventualit možného vývoje bojové situace. Mezi hlavní požadavky patří:

- předsunutá letiště volit v prostorech s hustou letištní sítí,

- souběžně s vysláním rot zabezpečení leteckého provozu na předsunutá letiště, vyslat i jednotky maskovacího praporu (za předpokladu, že jak předsunutá letiště, tak i letiště, která budou sloužit jako klamná, budou vyžadovat stavební úpravy, musí být jednotky maskovacího prostoru vyslány souběžně s leteckým stavebním útvarem, aby doba zahájení prací na obnově předsunutého letiště — klamného i skutečného — byla zhruba stejná a nebylo možno vyhodnotit, které z připravovaných letišť bude sloužit skutečnému účelu),

- budovat maskovací prvky na předsunutém letišti souběžně s výstavbou těchto objektů na klamných letištích,

- demonstraci klamných demaskujících znaků činnosti na klamných letištích rozvinout souběžně se skutečnou činností na předsunutém letišti,

- nad klamnými letišti plánovat vzdušné přelety a z přízemního letu přistávat na skutečné,

- dokonalému utajení skutečného předsunutého letiště podřítit otázky radiotechnického zabezpečení,

- dokonalou přípravou přistávacích ploch a dalšími opatřeními (týlové zabezpečení) na klamných letištích umožnit případné přenesení leteckého provozu ze skutečného na klamná letiště a naopak (bez splnění této zásady je význam předsunutého letiště mizivý).

Nejpříznivější poloha klamného předsunutého letiště je přibližně ve směru osy skutečného, při dodržení minimální vzdálenosti 15–20 km mezi oběma letišti.

Náročné co do realizace a komplikované co do vlastního způsobu řešení je utajení skutečného prostoru rozmístění skladů speciálního leteckého materiálu.

Mezi výrazné demaskující znaky aktivace skladů leteckého materiálu patří návaznost prostoru na několik železničních vykládacích prostorů, cílové stanice železničních transportérů, zvýšená cirkulace automobilních prostředků v omezeném prostoru a určitých směrech, přírodní potrubí na LPH, skládky materiálu, výdejní centra atd.

K utajení těchto demaskujících znaků rozmísťujeme sklady leteckého materiálu v místě umožňujícím zamaskovat skladované zásoby nakládací, výdejní a překládací místa i s využitím vhodných objektů v osadách.

Zásoby jednoho druhu materiálu rozptyluje do více prostorů a přísně organizujeme koloběhy přísunů a odsunů. Trasy odsunů materiálu automobilními prostředky volíme průběžně prostorem, aby působily jako normální přesuny jednotek.

Imitace klamného prostoru skladu let. materiálu s ohledem na náročnost realizace a vázání značného počtu sil a prostředků, zpravidla nebude naplnit plánu operačního maskování frontového letectva, ale bude obsahem plánu operačního maskování frontu. Úkoly budou prakticky realizovat prostředky frontu.

c) Hlavní úkoly operačního maskování v obranné operaci

Období obranné operace z hlediska časových možností umožňuje rozvinout i ty nejnáročnější (co do organizace i vlastní realizace) úkoly operačního maskování. Na druhé straně však budou zvláštní nároky na kvalitu maskovacích prací, protože i nepřítel bude mít dostatek času i možností vzdušným i agenturním průzkumem prověřovat veškerá opatření v maskování.

Značnou pozornost musíme věnovat zmnožení cílů (výstavba klamných letišť a demonstrace klamné činnosti na letištích), koordinaci letového provozu na jednotlivých letištích a operativnímu řešení nově vzniklých situací maskovacími i klamnými opatřeními.

Rozsah maskovacích i klamných opatření může být podle vývoje celkové situace úměrně se zabezpečením potřebných sil a prostředků zvětšen. Půjde o maskování, případně i demonstraci prostoru rozvinutí jednotlivých skladů materiálu,

důležitých zařízení letecké armády a prostředků radiotechnického zabezpečení letectva. K tomu je účelné využít i sil a prostředků z národního hospodářství. Čím rozsáhlejší maskovací opatření (efekt od-

povídá vynaložené snaze) budeme realizovat v tomto období, tím menší budou ztráty na lidech a materiálu a tím příznivější bude i přechod do útočné operace.

ZPŮSOB PLÁNOVÁNÍ A ŘÍZENÍ ÚKOLŮ SPOJENÝCH S OPERAČNÍM MASKOVÁNÍM FRONTOVÉHO LETECTVA

Úspěšné vedení jakékoli bojové činnosti je podmíněno dokonalými maskovacími a klamnými opatřeními. Proto určitá opatření operačního maskování musí být součástí již dnes připravovaných plánů bojové činnosti.

Souběžně s tím je nutné, aby všechny jednotky letectva dokonale zvládly taktické maskování a nebylo opomenuto materiální zabezpečení potřeb operačního maskování.

Nepřítel se bude ještě před zahájením bojových akcí systematicky zaměřovat k získání nejnovějších poznatků o dislokaci vojsk. Do jaké míry se to podaří, závisí pouze na opatřeních, přijímaných již v současné době. Zvláštností při plnění převážně většiny úkolů operačního maskování v prvních hodinách bojové činnosti zahájené s překvapením (v neztizené míře však i v průběhu další bojové činnosti) bude, že je budou plnit útvary a jednotky bez možnosti využití maskovacího praporu letecké armády, který bude využíván jen ke složitějším a významnějším úkolům plánu operačního maskování.

Základní dokument, který stanovuje zámysl a cíl operačního maskování pro jednotlivé druhy bojové činnosti je plán operačního maskování frontového letectva. Vychází z plánu operačního maskování frontu a po zpracování tvoří jeho významnou součást. Na jeho podkladě jsou stanoveny a podrobně rozpracovány úkoly leteckým svazkům a samostatným útvarům.

Plán operačního maskování frontového letectva jako samostatný bojový dokument zpracovává operační oddělení letecké armády (zatím tento úkol není v metodice práce štábu LA zahrnut). Tato potřeba vyplývá z požadavku přesně koordinovat činnost mezi svazky, jednotlivými druhy služeb, jednotkami a z potřeby plnit úkoly z jednoho centra.

Konkrétní úkoly a opatření, zahrnutá v plánu operačního maskování, zpětně ovlivňují všechny plánovací dokumenty štábu LA. To znamená, že jsou podrobně rozpracovány do jednotlivých bojových dokumentů podle toho, jak který z nich se přímo či nepřímo dané oblasti dotýká.

Vlastní plán pozůstává z **grafického vyjádření** skutečného zámyslu (v určité bojové situaci) na mapě 1:500 000 a z **tabulkové části**.

Úkoly operačního maskování prostředně řídí náčelník štábu letecké armády. Vlastní organizací a zabezpečováním jsou pověřováni jednotliví náčelníci služeb a realizací velitelé různých stupňů.

Důležitou podmínkou úspěchu všech opatření je přísná a náročná kontrola plnění úkolů. Vzhledem k tomu, že výše ztrát bojové techniky a lidí je přímo úměrná úspěchu maskovacích a klamných opatření, musí být výsledkem kontrolní činnosti nejen okamžité odstranění zjištěných závad, ale i maximální operativnost při řešení úkolů. Této skutečnosti musí odpovídat i operativní zpracování změn do plánu a zpětně pak i jejich nové uplatňování, a to ve všech souvislostech.

HLAVNÍ ZÁSADY VYUŽITÍ SIL A PROSTŘEDKŮ VYČLENĚNÝCH K OPERAČNÍMU MASKOVÁNÍ

Dokonale dezorientovat nepřítele nemůžeme bez přijetí organizačně, materiálově i kapacitně náročných maskovacích a klamných opatření. Čím rozsáhlejší a dokonalejší jsou opatření, tím výraznější je úspěch vlastních jednotek. Z hlediska praktického však není reálné, aby všechny úkoly operačního maskování zabezpečoval pouze maskovací prapor letecké armády. Využití tohoto útvaru musíme přísně zvažovat a nesmíme připustit roz-

ptylování jeho sil a prostředků na dílčí, méně významné úkoly přímého zastírání. Snaha velitelů všech stupňů musí směřovat k maximální podpoře potřeb maskování (klamání), které zvláště u letectva, vázaného na letištní síť, má nesmírný význam k co nejúčinnějšímu omezení jeho ztrát. Kromě plnění úkolů taktického maskování budou tedy část úkolů operačního maskování zabezpečovat jednotky a prostředky různých útvarů v rozsahu, od-

povídajícím jejich významu a důležitosti.

K prostředkům pro úkoly operačního maskování patří maskovací prapory, stavební prapory a letištní prapory.

V některých případech bude plánováno i využití sil a prostředků vyčleněných z civilního sektoru.

Jedním z hlavních prostředků letecké armády k úkolům operačního maskování je **maskovací prapor**. Bude plnit tyto nejdůležitější úkoly:

- výstavba klamných letišť,
- demonstrace klamného leteckého provozu na letištích,
- klamná imitace nejvýraznějších demaskujících znaků velitelského stanoviště letecké armády,
- maskování operačně významných týlových objektů a zařízení letecké armády.

Výstavba klamných letišť bude náplní činnosti maskovacího praporu především v útočné operaci, v obranné operaci bude převládat výstavba maskovacích a klamných prvků na letištních operačních sestavách.

Klamný letecký provoz bude demonstrovat na nově vybudovaných klamných letištích a na dočasně opuštěných letištních operačních sestavách (ženijně vybudovaná letiště, opatřená maskami (úkryty) pro letouny a ostatní techniku).

Klamná imitace nejvýraznějších demaskujících znaků velitelského stanoviště letecké armády bude pravděpodobně stálou náplní některé z jednotek maskovacího praporu, a to ve všech druzích bojové činnosti.

Kapacita maskovacího praporu letecké armády umožňuje zabezpečit některý z těchto úkolů:

- vybudovat čtyři klamná letiště ve stejném časovém období,
- imitovat základní úkony organizace leteckého provozu na 4—6 letištích,
- vybudovat 3—4 klamná předsunutá letiště spolu s imitací základních úkonů organizace letového provozu,
- zamaskovat nejdůležitější demaskující znaky v prostoru rozmístění skladů leteckého materiálu,
- zamaskovat 1—2 důležité objekty (zařízení) v týlu letecké armády.

Ke všem těmto úkolům zbývá ještě zabezpečit imitaci demaskujících znaků VS letecké armády.

Maskovací prapor letecké armády má štáb, velitelskou rotu, tři maskovací rotu a jednu speciální maskovací rotu. Maskovací rotu jsou samostatné pracovní jednotky. Každá maskovací rota má ženijní technickou četou, četou radiotechnické zabezpečení a maskovací četou.

Je přímo podřízen veliteli letecké armády a organizačně začleněn do leteckého týlu. Jeho bojové použití plánuje náčelník týlu letecké armády. Organizaci činnosti (včetně kontroly) a otázky odborného charakteru řeší ženijní náčelník týlu letecké armády, který je po odborné stránce přímým nadřízeným všem příslušníkům maskovacího praporu.

K zabezpečení úkolů plánu operačního maskování v útočné operaci při výstavbě klamných předsunutých letišť, jsou jednotlivé rot maskovacího praporu začleněny do pochodových proudů vševojskových svazků. V obraně a hloubce vlastního týlu působí samostatně. Po dobu začlenění v pochodovém proudu se řídí organizačními pokyny velitele vševojskového svazku (útvary). Ve své činnosti se řídí přímo rozkazy a nadřízenými leteckého svazu (svazku).

Základním podkladem k použití maskovacího praporu je výpis z rozkazu náčelníka týlu letecké armády k zabezpečení bojové činnosti letecké armády.

Letecké stavební prapory (roty) budou používány při operačním maskování především k výstavbě klamných letišť (stavební úpravy i výstavba masek pro letouny, maket) a v některých případech i k demonstraci klamného leteckého provozu.

Klamná letiště budou budována v souladu se zámyslem operačního maskování za branné pohotovosti státu, v obranné operaci a v útočné operaci (klamná předsunutá letiště — pouze výjimečně).

Způsob jejich vybudování bude závislý na celkovém zámyslu využití letišť. Bude-li letiště využito jak ke klamně, tak i skutečné činnosti, pak postup při jeho výstavbě se nebude lišit od běžného způsobu (obnově, prodlužování) operačních letišť. Bude-li však letiště určeno pouze ke klamně činnosti, pak stavební práce, organizované mimo VPD, jsou pouze imitovány. K výstavbě klamných letišť je účelné využívat současné letištní plochy různých druhů (poškozené nepřátelskou činností, krátké let. plochy) a pouze výjimečně nově vybudovaná operační letiště.

Úkol jednotky stavebního praporu zahrnuje jak stavební procesy, atk i výstavbu potřebného počtu masek pro letouny a maket různých druhů bojové techniky. K tomu účelu bude nutné vytvořit materiální předpoklady, především k realizaci druhé části úkolu výstavby klamného letiště.

Požadavek výstavby klamných letišť a demonstrace klamného leteckého provozu jednotkami leteckých stavebních pra-

porů vyplyne z potřeby maximálního zmnožení cílů napadení a dokonalé dezorientace nepřítele, tj. v případě, kdy zabezpečení tohoto úkolu pouze jednotkami maskovacího praporu by bylo málo účinné.

Mezi úkoly operačního maskování, které zabezpečují letištní prapory patří:

V době míru

- výstavba stálých masek pro letouny a jejich nepřetržitá obnova, údržba a ošetřování,

- soustředování draků vyřazených letounů v prostorech stálých letišť, jejich ošetřování, oživování (přemisťování na letišti po určitých časových intervalech 1krát za měsíc),

- ukrývání letecké techniky do vybudovaných úkrytů pro letouny nebo maskovací sítě.

V období zvýšené branné pohotovosti státu

- jednotné vybavení všech letišť operační sestavy maskovacími sítěmi pro letouny (každý letištní prapor jednotně vybavuje ta letiště, na kterých je rozmístěna letecká technika leteckého útvaru — 2 až 3 letiště),

- demonstrace klamného leteckého provozu na opuštěných letištích operační sestavy (stálá letiště, jednotně vybavená

záložní letiště, dočasně opuštěná nebo nově vybudovaná klamná letiště),

- důsledné maskování nejdůležitějších znaků leteckého provozu na obsazených letištích,

- oživování opuštěných letišť draky vyřazených letounů jejich přemisťováním a rozptylováním po letišti podle plánu činnosti na stálém letišti.

V útočné operaci

- jednotné vybavení všech zaujímaných letišť operační sestavy maskovacími sítěmi pro letouny,

- demonstrace klamného leteckého provozu na nově vybudovaných klamných letištích leteckými stavebními prapory,

- důsledné maskování nejdůležitějších demaskujících znaků leteckého provozu na nově obsazených letištích,

- důsledné maskování nejdůležitějších demaskujících znaků na předsunutých letištích.

Síly a prostředky, získané z civilního sektoru, budou plnit především úkoly spojené s maskováním významných objektů a zařízení letectva, dislokovaných v hloubce týlu letecké armády. Jejich správné využití je podmíněno dokonalou organizací pracovních procesů, vysoce odborným řízením a potřebným materiálním zabezpečením.

Z á v ě r

Důležitá úloha operačního maskování v systému organizování, řízení a vedení všech bojových akcí vyžaduje hlubokou znalost této problematiky u všech velitelů a štábů.

Cílem článku bylo nastínit způsoby řešení těch nejdůležitějších otázek v systému použití frontového letectva. Jejich další podrobné rozpracování a vlastní konkrétní řešení je úkolem příslušných štábů a odborných náčelníků. Článek splní svůj účel, napomůže-li k ujasnění dosud značně opomíjené, málo teoreticky zpracované a prakticky uplatňované problematiky, která však má podstatnou úlohu při přípravě všech bojových akcí a zvláště v konečném vývinu frontových operací.